

Informācijas lapa formulāram „Ziņas par personīgo situāciju un materiālo stāvokli” pieteikumam uz palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai

– Lūdzu, uzglabājiet šo informācijas lapu un aizpildītā formulāra kopiju kopā ar Jūsu dokumentiem –

Vispārīgie norādījumi

Kam ir nepieciešama palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai?

Ja Jūs vēlaties iesniegt tiesā prasību vai pieteikumu, parasti Jums jāsedz tiesāšanās izdevumi. Ja likumā ir paredzēta obligāta advokāta piedalīšanās vai citu iemeslu dēļ nepieciešams pilnvarot advokātu pārstāvēt Jūsu intereses, Jums jāsedz arī šie izdevumi. Attiecīgie izdevumi Jums rodas arī tad, ja Jūs procesā jāaizstāvas.

Palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai nodrošina Jums iespēja realizēt vai aizstāvēt savas tiesības, ja Jūs nevarat vai varat tikai daļēji segt ar to saistītos izdevumus. Palīdzību var piešķirt arī tad, ja tiesību realizēšanai Jums jāierosina sprieduma vai lēmuma izpildīšana piespiedu kārtā.

Kas saņem palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai?

Likumā par palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai ir noteikts šādi:

„Puse, kura sakarā ar savu personīgo situāciju vai materiālo stāvokli nevar, var tikai daļēji vai pa daļām segt ar procesa vešanu saistītos izdevumus, var iesniegt pieteikumu uz palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai, ja ir pamats uzskatīt, ka plānotā tiesību realizēšana vai aizstāvēšana var būt veiksmīga un neizskatās ļaunprātīga.

Tiesību realizēšana vai aizstāvēšana tiek uzskatīta par ļaunprātīgu, ja persona, kura iesniedz pieteikumu uz palīdzību tiesāšanās izdevumu un advokātu palīdzības izdevumu segšanai, atteiktos no tiesību realizēšanas vai aizstāvēšanas, ja viņa prātīgu izvērtētu un ņemtu vērā visus apstākļus, neskatoties uz to, ka tiesību realizēšana vai aizstāvēšana varētu būt veiksmīga.”

Tas attiecas arī uz palīdzību procesos, kuros nav otrās puses. Jums ir tiesības saņemt palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai, ja

- Jums nepieciešams vest procesu un Jūs nevarat vai varat tikai daļēji segt ar procesu vešanu saistītos izdevumus **un**
- pēc tiesas uzskatiem Jums ir labas izredzes uz panākumiem **un**
- Jūs neatteiktos no procesa vešanas, ja Jums būtu pašam/pašai jāsedz ar to saistītie izdevumi.

Jums **nav** tiesību uz palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai, ja Jums ir **juridiskās palīdzības apdrošinājums** vai šos izdevumus uzņemt **cita institūcija**. Palīdzība netiek piešķirta arī tad, ja izdevumi jāsedz citai personai sakarā ar likumā paredzēto apgādības pienākumu (avanss tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai). Tas var būt vīrs/sieva, reģistrēts dzīvesbiedrs/dzīvesbiedre vai vecāki, ja persona nav precējusies.

Kas ir palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai?

Palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai ir valsts sniegtais sociālās aprūpes pakalpojums tiesvedības jomā. Ja Jums tiek piešķirta palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai, Jums atkarīgi no Jūsu personīgās situācijas un materiālā stāvokļa nevajadzēs vai vajadzēs tikai daļēji segt tiesāšanās izdevumus un apmaksāt advokāta pakalpojumus. No Jūsu ienākumiem Jums jāveic līdz maksimāli 48 mēneša maksājumiem. Mēneša maksājuma apmērs ir noteikts likumā.

Advokāta palīdzības izdevumi tiek segti tad, ja tiesa iecel Jums advokātu vai citu personu, kuru var iecelt par aizstāvi vai interešu pārstāvi. Lai valsts apmaksātu advokāta pakalpojumus, Jums jāiesniedz attiecīgais pieteikums. Advokāta prakses vietai jābūt attiecīgās tiesas jurisdikcijas teritorijā. Citādi tiesa var apmierināt pieteikumu uz advokāta iecelšanu tikai gadījumā, ja tas nebūs saistīts ar papildu izdevumiem.

Ja Jūsu materiālais stāvoklis būtiski uzlabojas, izdevumus no Jums var piedzīt arī pēc procesa, t.i. četrus gadus laikā pēc lēmuma vai sprieduma stāšanās spēkā vai procesa izbeigšanas. Ja Jūsu materiālais stāvoklis pasliktinās, mēnešaina maksājumu apmērs var tikt samazināts.

Svarīgi:

Tiesas procesa laikā, kā arī četru gadu laikā pēc lēmuma vai sprieduma stāšanās spēkā vai procesa izbeigšanas Jums nekavējoties bez atgādinājuma jāinformē tiesa par būtisku Jūsu materiālā stāvokļa uzlabošanu vai dzīvesvietas maiņu. Ja Jums ir regulāri ienākumi, tiesa jāinformē, ja Jūsu ienākumi pieaug vairāk nekā par 100 Eiro (bruto) mēnesī un ja tam nav vienreizējs raksturs. Ja samazinās aprēķinā iekļautie izdevumi (dzīvoklis un komunālie maksājumi, alimenti, maksājumu vai citas saistības) vai šādu izdevumu vispār vairs nav, par to jāpaziņo tiesai, ja izdevumi samazinās vairāk nekā par 100 Eiro mēnesī un tam nav vienreizējs raksturs. Materiālais stāvoklis var būtiski uzlaboties arī tad, kad tiesību realizēšanas vai aizstāvēšanas rezultātā Jūs gūstat materiālo labumu. Par to arī jāpaziņo tiesai. Ja Jūs nepildāt šos pienākumus, palīdzības piešķiršana var tikt atcelta un no Jums var tikt piedzīti visi izmaksātie izdevumi.

Kādi riski jāņem vērā?

Ja Jums nepieciešams vest tiesas procesu, lūdzu, pieprasiet pēc iespējas precīzu informāciju par to, ar kādiem tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumiem tas varētu būt saistīts. Tas attiecas arī uz palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai. **Palīdzība nesedz pilnīgi visus izdevumus.**

Palīdzība neattiecas, piemēram, uz izdevumiem, kurus otrā puse sedz sakarā ar advokātu palīdzību. **Ja Jūs zaudējat procesu, Jums parasti jāatlīdzina šie izdevumi no saviem līdzekļiem, pat ja Jums ir piešķirta palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai.** Izņēmums ir tiesvedība lietās, kas saistītas ar darba tiesiskajām attiecībām: Šāda veida lietās **pirmajā instancē** otrās puses ar procesu vešanu saistītie izdevumi nav atlīdzina arī tad, ja Jūs zaudējat procesu.

Ja Jūs iesniedzat pieteikumu uz palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzību izdevumu segšanai ar advokāta palīdzību, arī tas ir saistīts ar izdevumiem. Ja Jūsu pieteikums netiek apmierināts, Jums jāsedz šie izdevumi no saviem līdzekļiem. Tas pats attiecas arī uz tiesāšanās izdevumiem, kuri jau ir radušies vai vēl radīsies.

Kā saņemt palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai?

Nepieciešams iesniegt **pieteikumu**. Pieteikumā jābūt pilnīgi un detalizēti aprakstītām strīda attiecībām. No pieteikuma tiesai jābūt skaidrs, vai ir tā saucamās, likumā paredzētās „labās izredzes uz panākumiem” (skatīt augšā). Jānorāda **pierādījumi**. Par šiem jautājumiem, ja nepieciešams, konsultējieties, lūdzu, ar advokātu. Pajautājiet advokātu arī par **Likumu par palīdzību juridiskās palīdzības saņemšanā**, saskaņā ar kuru personas ar zemu ienākumu līmeni un materiālo stāvokli var bezmaksas vai par būtiski mazāku maksu saņemt juridisku konsultāciju un juridisku palīdzību pirmstiesas stadijā.

Pieteikumam jāpievieno formulārs **Ziņas par personīgo situāciju un materiālo stāvokli** (ģimenes situācija, profesija, manta, ienākumi un maksājumu saistības) un attiecīgo **dokumentu kopijas**. **Šis ziņas Jums jānorāda dotajā formulārā.** Palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai var tikt piešķirta tikai uz laiku pēc pilnīgā pieteikuma, šī formulāra un visu nepieciešamo apliecinājošu dokumentu iesniegšanas. Formulāru aizpilda katrs iesniedzējs atsevišķi. Nepilngadīgām personām jāaizpilda formulārs par viņu personīgo situāciju un materiālo stāvokli, kā arī atsevišķs formulāra eksemplārs par to personu personīgu situāciju un materiālo stāvokli, kuru aizgādībā viņi atrodas.

Tiesa pieņem lēmumu par palīdzības piešķiršanu. Tā kā palīdzība tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai tiek piešķirta no nodokļu maksātāju līdzekļiem, tiesai jāpārbauda, vai Jums ir tiesības uz palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai. Šis formulārs atvieglo šādu pārbaudi. Tāpēc mēs ceram uz Jūsu saprašānu, kāpēc Jums jāsniedz ziņas par Jūsu personīgo situāciju un materiālo stāvokli.

Uzmanīgi izlasiet formulāru un rūpīgi aizpildiet to.

Šeit ir pievienota informācija, kas palīdzēs Jums aizpildīt formulāru. Ja aizpildot formulāru Jums rodas grūtības vai jautājumi, lūdzu, griezieties pēc palīdzības pie advokāta vai tiesā. Ja Jums nepietiek vietas formulārā, Jūs varat norādīt visu nepieciešamo informāciju uz atsevišķas lapas. Attiecīgajā formulāra ailē, lūdzu, atzīmējiet, ka ziņas ir sniegtas uz atsevišķas lapas.

Svarīgi:

Tiesa var pieprasīt no Jums iesniegt trūkstošus dokumentus vai apstiprināt sniegto ziņu patiesumu ar zvērestu. Ja Jūs neiesniegsiet tiesas pieprasītos dokumentus, tiesa var noraidīt Jūsu pieteikumu uz palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai.

Ja izradīsies, ka Jūs sniedzāt nepatiesas vai nepilnas ziņas, tiesa var atcelt piešķirto palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai un piedzīt no Jums visus izmaksātos līdzekļus. Tas pats attiecas arī uz gadījumiem, kuros Jūs tiesas procesa laikā vai četru gadu laikā pēc lēmuma vai sprieduma stāšanās spēkā vai procesa izbeigšanas nekavējoties un bez jebkāda brīdinājuma nepaziņojat tiesai par Jūsu materiālā stāvokļa uzlabošanu vai Jūsu dzīvesvietas maiņu. Ja Jūs sniedzat nepatiesas vai nepilnīgas ziņas, Jūs var saukt arī pie kriminālatbildības.

Norādījumi formulāra aizpildīšanai

Lūdzu, pilnīgi aizpildiet **visas formulāra daļas**. Ja Jums jādod **atbilde „Nē”**, lūdzu, atzīmējiet ar krustiņu attiecīgo lauciņu. Lūdzu, pievienojiet **nepieciešamo dokumentu kopijas** to jaunākajā redakcijā, sanumurējiet tās un ierakstiet numurus tam paredzētajos lauciņos lapas malā.

A Lūdzu, norādiet **nodarbošanos**, no kuras Jūs saņemat ienākumus (formulāra daļa „E”).

B Ja Jums ir **juridiskās palīdzības apdrošinājums**, Jums vispirms jāgriežas pie apdrošinātāja. **Jebkurā gadījumā pievienojiet apdrošināšanas polises kopiju**. Ja Jūsu apdrošinātājs jau atteicās segt izdevumus, lūdzu, pievienojiet atteikuma raksta kopiju. Ja Jūs esat tādu organizāciju loceklis, kuras parasti sniedz saviem locekļiem juridisko palīdzību noteiktos jautājumos (piemēram, **arodbiedrība, dzīvokļu īrnieku biedrība vai sociālas organizācijas**), Jums arī pirmkārt jāgriežas šajās organizācijās. Palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai var piešķirt parasti gadījumā, ja šāda organizācija jau atteicās sniegt Jums juridisko palīdzību. Ja Jūs aizpildāt šo formulāru pēc palīdzības piešķiršanas, lai tiesa varētu pārbaudīt Jūsu personīgo situāciju un materiālo stāvokli, Jums šeit nav jāsniedz nekādas ziņas.

C **Likumā paredzētie aizgādības pienākumi** parasti pastāv starp radniekiem tiešā līnijā (piemēram, vecāku pienākumi attiecībā uz bērniem un otrādi), starp laulātajiem, reģistrētiem dzīvesbiedriem, kā arī starp laulībā neesošo bērna māti un tēvu pēc bērna piedzimšanas. Turklāt apgādības tiesību realizācijai ir nepieciešams, lai

- persona, kura pretendē uz apgādību, būtu nespējīga apgādāt sevi, un
- persona, kurai jāapgādā cita persona, būtu materiāli spējīga apgādāt citu personu, ņemot vērā viņas pārējās saistības.

Tādējādi arī pilngadīgiem bērniem ir tiesības uz bērnu aizgādību, ja viņi **mācās skolā, saņem profesionālo izglītību** vai studē. Tiesai ir nepieciešamas **papildus ziņas** par personu, kuras aizgādībā Jūs esat, personīgo situāciju un materiālo stāvokli. Ziņas par vīru/sievu (arī šķirti dzīvojošu) un reģistrētu dzīvesbiedru/dzīvesbiedri var ierakstīt arī formulāra daļās „E” – „J”. Pārējos gadījumos, izmantojiet, lūdzu, **vēl vienu formulāra eksemplāru** un aizpildiet tajā tikai daļas „A” un „D” – „J”. Ja persona, kuras aizgādībā Jūs esat atsakās sniegt ziņas, lūdzu, norādiet atteikšanās iemeslu un to informāciju, kas Jums ir zināma par šīs personas personīgo situāciju un materiālo stāvokli.

D Ja Jūsu aizgādībā ir **tuvinieki**, šis fakts tiek ņemts vērā, pieņemot lēmumu par palīdzības piešķiršanu. Tāpēc ir Jūsu interesēs norādīt personas, kas atrodas Jūsu aizgādībā, neatkarīgi no tā, vai Jūs tikai maksājat alimentus naudas formā vai šīm personām ir savi ienākumu avoti. Pie personas, kura atrodas Jūsu aizgādībā, ienākumiem pieskaitāmi arī alimentu maksājumi no trešajām personām, īpaši alimentu maksājumi par kopīgo bērnu no otrā vecāka vai stipendijas, kuras saņem bērns, kurš atrodas Jūsu aizgādībā. **Sniegtajām ziņām jāpievieno attiecīgo dokumentu kopijas (piemēram, tiesas spriedums par alimentu piedzīšanu, maksājumus apliecinājoši dokumenti).**

E **Ienākumi no nepatstāvīga darba** ir pirmkārt darba alga. Šeit jānorāda bruto ienākumi, ko saņemat pēdējā mēnesī pirms pieteikuma iesniegšanas. Atvaļinājumu naudu, Ziemassvētku dāvanas vai citus vienreizējus, ienākumus, norādiet, lūdzu, ailē "Citi ienākumi". Jāpievieno sekojošu dokumentu kopijas:

1. **Darba algas aprēķinus par pēdējiem divpadsmit mēnešiem pirms pieteikuma iesniegšanas;**
2. ja ir, **pēdējais Finanšu pārvaldes lēmums par ienākumu nodokli**, pārējos gadījumos elektroniska **izziņa par algas nodokli, kurā ir redzami iepriekšējā gada bruto un neto ienākumi.**

Attiecībā uz ienākumiem **no patstāvīga darba, komercdarbības, lauksaimniecības vai mezsaimniecības** jānorāda aktuālie ienākumi mēnesī. Tas pats attiecas arī uz attiecīgajiem **ar profesionālo darbību saistītajiem izdevumiem**, kuri jānorāda daļā „F”. Lūdzu, norādiet attiecīgās mēneša summas un no tām izrietošo tīro peļņu uz atsevišķas lapas, pamatojoties uz pagaidu bilanci. Aprēķinot mēneša ienākumus, jāņem vērā sezonas un citas svārstības. Formulāra norādiet, lūdzu, vidējās mēneša ienākumu un izdevumu summas. Ja tiesa to pieprasa, ienākumi Jums būs apliecina ar attiecīgām PVN deklarācijām un izdevumus – ar attiecīgiem pirkuma dokumentiem. **Jāpievieno pēdējā gada atskaite un pēdējais nodokļu aprēķins, uz kuriem balstās sniegtās ziņas par ienākumiem.**

Ja jums ir ienākumi no **īres un nomas** vai **kapitāla ieguldījumiem** (piemēram, procenti uz ieguldījumiem, dividendi), lūdzu, norādiet formulārā vienu divpadsmito no gada plānotajiem gada ienākumiem.

Ja Jūs saņemt **alimentus** uz Jums un Jūsu bērnu, lūdzu, norādiet tikai alimentu summu, kura ir domāta Jums. Jūsu bērniem domātās summas norādiet, lūdzu, daļas „D” priekšpēdējā ailē. Uz jautājumu par alimentu saņemšanu jāatbild ar „Jā” arī tad, ja Jūs saņemat alimentus ne naudas maksājumu formā, bet arī kādu **pakalpojumu vai priekšrocību veidā** (piemēram, bezmaksas dzīvoklis, cita apgāde vecāku mājsaimniecībā; materiālie pakalpojumi, kurus sniedz dzīvesbiedrs vai dzīvesbiedre neregistrētā laulībā). Aptuvens šo pakalpojumu apmērs jānorāda daļā „E”.

Attiecībā uz **ienākumiem** no pensijām, bezdarbnieku pabalsta, bezdarbnieku pabalsta II, slimības naudas, bērnu audzināšanas pabalsta, stipendijām vai citiem sociāliem maksājumiem **jāpievieno pēdējā lēmuma par šādu maksājumu piešķiršanu un dokumentu, no kuriem izriet šādu maksājumu apmērs, kopijas.**

Jānorāda arī ienākumi (naudas izteiksmē), kuri nav ņemti vērā iepriekšējās formulāra ailēs (piemēram, deputāti, bezmaksas uzturs un citi materiālā labuma veidi; bezmaksas dzīvoklis, bet tikai ja, daļā „H” ir norādīta Ties maksā un komunāli pakalpojumi).

F Kā **izdevumus** Jūs varat norādīt sekojošus:

1. no ienākumiem samaksātie **nodokļi** (arī reliģijas nodoklis, tirdzniecības nodoklis, bet ne PVN) un solidaritātes piemaksa;
2. obligātie **sociālās apdrošināšanas maksājumi** (piemēram, pensiju, veselības, bezdarbnieka un kopšanas apdrošināšana);
3. **sabiedriskās un privātās apdrošināšanas maksājumi**, bet tikai likumā paredzētā apmērā. Ja apdrošināšanas veids nav paredzēts likumā, apdrošināšanas maksājumi tiek ņemti vērā tikai tādā apmērā, kādā apdrošināšana ir samērīga pēc sava veida un apjoma. Lūdzu, norādiet apdrošināšanas veidu un apjomu uz atsevišķas lapas, ja tas viennozīmīgi neizriet no pievienotajiem dokumentiem (piemēram, apdrošināšanas polise, apdrošināšanas maksājumu aprēķins);
4. **ceļa un citi reklāmas izdevumi**, t. i. izdevumi, kuri nepieciešami ienākumu iegūšanai, nodrošināšanai un uzturēšanai (piemēram, darba apģērbi, arodbiedrības maksa). Ja jāņem vērā izdevumi ceļam uz darbu, lūdzu, norādiet, attālumu kilometros uz vienu pusi. Ja Jūs braucat ar vieglo automašīnu, lūdzu, norādiet iemeslu, kāpēc nebraucat ar sabiedrisko transportu. Ja gūstat ienākumus no patstāvīga darba, lūdzu, norādiet šeit ar profesionālo darbību saistītos izdevumus.

Vispārīgos izdevumus dzīves iztikai (piemēram, pārtikas produkti, apģērbi, telefons, elektrība, ja tas netiek lietots apkurei) tiesa ņem vērā tikai likumā paredzētajā apmērā.

G Šeit jānorāda **visi bankas konti, zemes īpašums, automašīnas, skaidrās naudas summas, dzīvības apdrošinājumi, privātas pensijas un citas mantiskās vērtības** (arī ārzemēs), kas pieder Jums, Jūsu vīram/dzīvesbiedram vai sievietei/dzīvesbiedrei vai Jums kopā. Ja uz attiecīgo mantisko vērtību īpašuma tiesības vairākām personām, lūdzu, norādiet īpašuma daļu, kura pieder Jums, Jūsu vīram/dzīvesbiedram vai sievietei/dzīvesbiedrei vai Jums kopā. Jāpievieno attiecīgo dokumentu kopijas. Turklāt tiesa var pieprasīt iesniegt arī citus dokumentus (piemēram, konta izrakstus par pagājušu ilgāku laika periodu).

Palīdzību tiesāšanās un advokātu palīdzības izdevumu segšanai var piešķirt arī tad, ja Jums ir mantiskās vērtības, bet tās ir nepieciešamas samērīga dzīvesveida nodrošināšanai vai samērīgai gādībai. Pie šādiem mantiskajām vērtībām pieskaitāmas sekojošas

- zemes gabals, uz kura atrodas māja un kurš ir Jūsu lietošanā,
- kapitāls, kurš ir paredzēts papildus pensijai vecumā saskaņā ar Likumu par ienākumu nodokli un kura uzkrāšana tika atbalstīta ar valsts programmām („Riester pensija”)
- samērīgas klases automašīna, kura nepieciešama Jums profesijas apgūšanā vai profesionālajā darbībā,
- mazākas naudas summas vai naudas līdzekļi (uz 2017. summas līdz 5.000 Euro personai, kas iesniedz pieteikumu palīdzības saņemšanai, plus 500 Euro katrai personai, kura atrodas pārsvarā viņas aizgādībā).

Bet šīs mantiskās vērtības tomēr ir jānorāda!

Mājsaimniecības priekšmeti, apģērbi un lietas, kuras nepieciešamas Jums profesijas apgūšanā vai profesionālajā darbībā, jānorāda tikai gadījumā, ja to apjoms pārsniedz parasti pieņemtas robežas vai tās ir īpaši dārgas lietas.

Ja Jums ir apbūvēts **zemes īpašums**, lūdzu, norādiet kopējo platību, kā arī atsevišķi platību, kura tiek izmantota kā dzīvojamā platība, un kura tiek izmantota komerciālās vajadzībās (skatīt augstāk daļu „D”).

Zemes īpašumam jānorāda tirgus cena (ne vienota vai apdrošināšanas vērtība), **būvēšanas uzkrājumu, bankas, norēķinu un krājumu kontiem** jānorāda pašreizējais konta atlikums, **vērtspapīriem** jānorāda numuri un kursa vērtība, **dzīvības apdrošinājumam** jānorāda atpirkšanas vērtība, jāpievieno attiecīgo dokumentu kopijas (piemēram, bankas vai apdrošināšanas sabiedrību izziņas).

Ailē „**Citas mantiskās vērtības**“ jānorāda arī prasības, laulības šķiršanas procesā īpaši tiesības uz mantas pieauguma sadali.

Ja kā mantas priekšmeta atsavināšana būtu ļoti grūta Jums vai Jūsu ģimenei, lūdzu, paskaidrojiet to uz atsevišķas lapas.

- H** Ja aprēķinā jāņem vērā **izdevumi dzīvoklim un komunāliem pakalpojumiem**, lūdzu, norādiet dzīvojamo platību, istabu skaitu, personu skaitu, kuras dzīvo uz šīs dzīvojamās platības. Lūdzu, izskaidrojiet norādītos izdevumus, kā paredzēts formulārā.

Izdevumi komunālajiem pakalpojumiem ir, izņemot atsevišķi norādāmās **apkures izmaksas, maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem** (piemēram, zemes nodoklis, ūdensapgāde, kanalizācija, ielu kopšana, atkritumu izvešana, dūmvadu tīrīšana, izvades ventilācija, mājas kopšana, kopīgas antenas lietošana u.c.). Šeit nav iekļaujamas gāzes un elektroenerģijas izmaksas savam dzīvoklim (ja tās nav apkures izmaksas), telefons vai GEZ (maksā par valsts televīziju un radio).

Pie izdevumiem, kas saistīti ar **dzīvojamo telpu īpašumu**, pieskaitāmi pirmkārt izdevumi, kas paņemti dzīvojamo telpu būvniecībai, pirkumam vai uzturēšanai, atmaksājumi. **Papildus izdevumi** ir izdevumi komunālajiem pakalpojumiem, izņemot atsevišķi norādāmās apkures izmaksas.

Ja Jūs dzīvojamās telpās dzīvojat kopā ar citu personu vai personu, kurai ir tiesības uz Jūsu aizgādību (augstāk daļa „D”), lūdzu, ierakstiet tikai Jūsu izdevumu daļu. **Jāpievieno attiecīgo dokumentu kopijas (piemēram, īres līgums, aizdevuma līgums, komunālo maksājumu aprēķins).**

- I** Dokumentu kopijas, kas apliecina mēneša maksājuma apmēru un atlikušo parāda summu, jāpievieno arī tad, ja Jūs uzņēmāties maksājuma saistības, lai iegādātos mantas objektu, kas jānorāda daļā „G”.

- J** Ja jāņem vērā **ārkārtas izdevumi**, lūdzu, norādiet ar to norādītos mēneša maksājumus un to maksājumu daļu, kura atskaitāma no Jūsu vai Jūsu vīra/dzīvesbiedra vai Jūsu sievas/dzīvesbiedres ienākumiem. Kopā ar dokumentiem pievienojiet, lūdzu, arī paskaidrojumus uz atsevišķas lapas. Šeit var norādīt arī alimentus, kurus Jūsu vīrs/dzīvesbiedrs vai Jūsu sieva/dzīvesbiedre maksā saistībā ar iepriekšējo laulību vai partnerattiecībām. Ja Jūs atrodaties ārkārtas dzīves situācijā un Jūsu dzīves iztikai nepieciešams vairāk līdzekļu saskaņā ar Sociālā kodeksa II. sējuma 21. pantu vai Sociālā kodeksa XII. sējuma 30. pantu, tas tiek ņemts vērā šeit. Tas attiecas uz sekojošām personām:

- grūtnieces pēc 12. grūtniecības nedēļas
- personas, kuras vienas dzīvo kopā ar vienu vai vairākiem mazgadīgiem bērniem un vienas rūpējas par bērnu kopšanu un audzināšanu
- personas ar invaliditāti, kuriem noteikti pakalpojumi ir paredzēti Sociālā kodeksa XII. sējumā
- personas, kurām medicīniski indicēts īpašs uzturs

- K** Aizpildīto formulāru persona paraksta pati, pat ja viņas intereses pārstāv advokāts. Ja personas intereses pārstāv likumiskais pārstāvis, formulāru paraksta likumiskais pārstāvis.